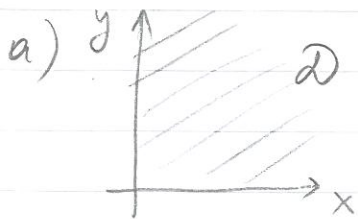

Lektion 23

6.45

Teori: så länge $f \geq 0$ kan man beräkna $\iint f(x,y) dx dy$ som vanligt genom itererad integration (först x-led, sedan y-led eller tvärtom), även om integralen är generaliserad. Om f byter tecken, skriv $\iint f(x,y) dx dy = \iint_{D^+} f(x,y) dx dy + \iint_{D^-} f(x,y) dx dy$.
Int. konvergerar om och endast om både I_1 och I_2 är konvergenta.

Första kvadranten kan skrivas t ex som

$$D = \{x \geq 0, y \geq 0\}.$$

I så fall

$$\iint_D \frac{xy dx dy}{(1+x^2+y^2)^3} = \int_0^\infty \left(\int_0^\infty \frac{xy dx}{(1+x^2+y^2)^3} \right) dy =$$

$$= \int_0^\infty y \left[-\frac{1}{4} (1+x^2+y^2)^{-2} \right]_{x=0}^{x \rightarrow \infty} dy =$$

$$= \int_0^\infty y \left(-\frac{1}{4} \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{(1+x^2+y^2)^2} + \frac{1}{4} (1+y^2)^{-2} \right) dy$$

$$= \frac{1}{4} \int_0^\infty y (1+y^2)^{-2} dy = \frac{1}{4} \left[-\frac{1}{2} (1+y^2)^{-1} \right]_{y=0}^{y \rightarrow \infty} =$$

$$= -\frac{1}{8} \lim_{y \rightarrow \infty} \frac{1}{1+y^2} + \frac{1}{8} = \boxed{\frac{1}{8}}$$

b) Vi använder polära koordinater:

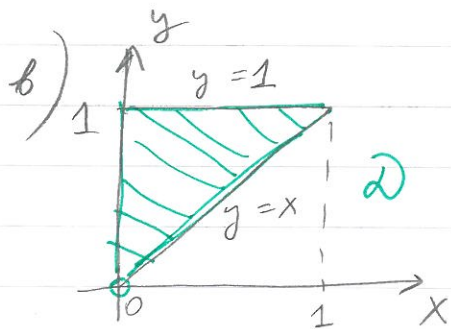
$$\mathbb{R}^2 = \{0 \leq \varphi \leq 2\pi, r \geq 0\}, \text{ så}$$

$$\iint_{\mathbb{R}^2} \frac{x^2 e^{-\sqrt{x^2+y^2}} dx dy}{\geq 0} = \int_0^\infty \left(\int_0^{2\pi} (r \cos \varphi)^2 e^{-r} \cdot r d\varphi \right) dr =$$

$$= \left[\frac{1}{2} \ln|y| \right]_{y \rightarrow 0}^{y=1} - \left[\frac{y^2}{4} \right]_{y=0}^{y=1} = \infty$$

detta är ∞

Integralen är alltså divergent

Integralen

$$\iint_D \frac{x}{y} dx dy \text{ är generaliserad}$$

≈ 0 i $(x, y) = (0, 0)$.

Eftersom $D = \{ 0 \leq x \leq 1, x \leq y \leq 1, y \neq 0 \}$ så

$$\iint_D \frac{x}{y} dx dy = \int_0^1 \left(\int_x^1 \frac{x}{y} dy \right) dx =$$

$$= \int_0^1 \left[x \ln|y| \right]_{y=x}^{y=1} dx =$$

$$= \int_0^1 (0 - x \ln|x|) dx =$$

$$= - \int_0^1 x \ln x dx = \left[\frac{x^2}{4} \right]_{x=0}^{x=1}$$

$$= - \left[\frac{x^2}{2} \ln x \right]_{x \rightarrow 0}^{x=1} + \int_0^1 \frac{x}{2} dx =$$

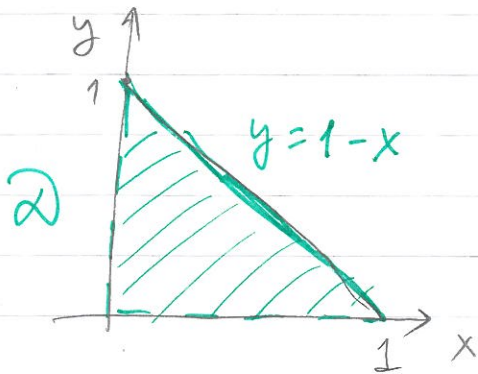
$$= -0 + \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2 \ln x}{2} + \frac{1}{4} = \left[t = \frac{1}{x} \right]$$

$x \rightarrow 0 \Leftrightarrow t \rightarrow \infty$

$$= \frac{1}{4} + \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{\ln \frac{1}{t}}{2t^2} = \frac{1}{4} - \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{\ln t}{2t^2} = \frac{1}{4}$$

$\rightarrow 0$ enligt hastighetstabellen 3

6.47

Integralen $\iint_{\mathcal{D}} \frac{dx dy}{\sqrt{xy}}$ är
 generaliserad längs linjer
 $x=0$ och $y=0$.

Eftersom

$$\mathcal{D} = \{ 0 < x \leq 1, 0 < y < 1-x \} \text{ s.d.}$$

$$\iint_{\mathcal{D}} \frac{dx dy}{\sqrt{xy}} = \int_0^1 \left(\int_0^{1-x} x^{-\frac{1}{2}} y^{-\frac{1}{2}} dy \right) dx =$$

$$= \int_0^1 x^{-\frac{1}{2}} \left[\frac{y^{\frac{1}{2}}}{\frac{1}{2}} \right]_{y \rightarrow 0}^{y=1-x} dx =$$

$$= \int_0^1 2x^{-\frac{1}{2}} (1-x)^{\frac{1}{2}} dx = 2 \int_0^1 \frac{\sqrt{1-x}}{\sqrt{x}} dx =$$

$$= \left[\begin{array}{l} \sqrt{x} = t \\ dt = \frac{dx}{2\sqrt{x}} \\ 0 \leq x \leq 1 \Rightarrow \\ 0 \leq t \leq 1 \\ x = t^2 \end{array} \right] =$$

$$= 4 \int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt = \otimes$$

Observera att $\int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt = \int_0^1 1 \cdot \sqrt{1-t^2} dt =$

$$= \left[t \sqrt{1-t^2} \right]_{t=0}^{t=1} + \int_0^1 \frac{t^2}{\sqrt{1-t^2}} dt = - \int_0^1 \frac{(1-t^2) - 1}{\sqrt{1-t^2}} dt =$$

$$= - \int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt + \int_0^1 \frac{dt}{\sqrt{1-t^2}} = - \int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt + \frac{\pi}{2} \Rightarrow$$

$$\left[\arcsin t \right]_{t=0}^{t=1} = \frac{\pi}{2} - \int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt = \frac{\pi}{4}$$

$$2 \int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt = \frac{\pi}{2} \Rightarrow \int_0^1 \sqrt{1-t^2} dt = \frac{\pi}{4}, \text{ så}$$

$$\textcircled{\otimes} = \frac{\pi}{4} \cdot 4 = \boxed{\pi}$$

6.51 Vi byter mot sfäriska koordinater

$$\begin{cases} x = r \sin \theta \cos \varphi \\ y = r \sin \theta \sin \varphi \\ z = r \cos \theta \end{cases} \quad \begin{array}{l} r \geq 0 \\ 0 \leq \theta \leq \pi \\ 0 \leq \varphi \leq 2\pi \end{array} \quad \text{så}$$

$$\iiint_{\mathcal{D}} \frac{\exp(-\sqrt{x^2+y^2+z^2})}{\sqrt{x^2+y^2+z^2}} dx dy dz =$$

$$= \int_0^{\infty} \left(\int_0^{\pi} \left(\int_0^{2\pi} \frac{e^{-r}}{r} r^2 \sin \theta d\varphi \right) d\theta \right) dr$$

$$= \int_0^{\infty} \left(\int_0^{\pi} 2\pi e^{-r} \cdot r \cdot \sin \theta d\theta \right) dr$$

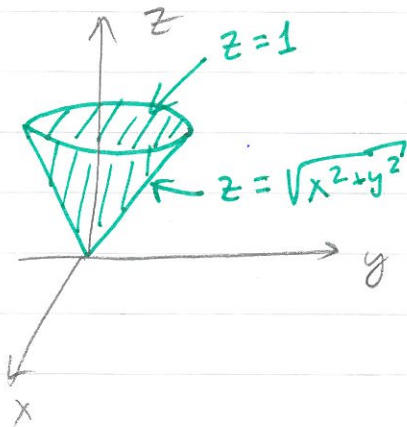
$$= \int_0^{\infty} 2\pi r e^{-r} \left[-\cos \theta \right]_{\theta=0}^{\theta=\pi} dr =$$

$$= 4\pi \int_0^{\infty} r e^{-r} dr = 4\pi \left(\left[-r e^{-r} \right]_{r=0}^{r \rightarrow \infty} + \right.$$

$$\left. + \int_0^{\infty} e^{-r} dr \right) = 4\pi \left(\lim_{r \rightarrow \infty} \left(-\frac{r}{e^r} \right) + 0 + \right.$$

$$\left. + \left[-e^{-r} \right]_{r=0}^{r \rightarrow \infty} \right) = \boxed{4\pi}$$

6.52

Vi projicerar D på z -axeln \Rightarrow

$$0 \leq z \leq 1$$

När $z = \text{konst}$ så

$$\sqrt{x^2 + y^2} < z \Rightarrow$$

skivorna är $D_z = \{\sqrt{x^2 + y^2} < z\}$.

$$\iiint_D \frac{dx dy dz}{\underbrace{\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}}_{\geq 0}} = \int_0^1 \left(\iint_{D_z} \frac{dx dy}{\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}} \right) dz =$$

$$= \left[\begin{array}{l} D_z = \{\sqrt{x^2 + y^2} < z\} \text{ då } z = \text{konst} \Rightarrow \text{byter} \\ \text{mot polära koordinater} \\ \begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases} \Rightarrow 0 \leq r \leq z, 0 \leq \varphi \leq 2\pi \end{array} \right] =$$

$$= \int_0^1 \left(\int_0^{2\pi} \left(\int_0^z \frac{r dr}{\sqrt{r^2 + z^2}} \right) d\varphi \right) dz =$$

$$= \int_0^1 \left(\int_0^{2\pi} \left(\left[\sqrt{r^2 + z^2} \right]_{r=0}^{r=z} \right) d\varphi \right) dz =$$

$$= \int_0^1 \left(\int_0^{2\pi} (z\sqrt{2} - z) d\varphi \right) dz =$$

$$= \int_0^1 z(\sqrt{2} - 1) \cdot 2\pi dz = 2\pi(\sqrt{2} - 1) \left[\frac{z^2}{2} \right]_{z=0}^{z=1} =$$

$$= \pi(\sqrt{2} - 1).$$

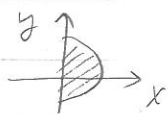
6.53

a) Problemet är att $\frac{x}{x^2+y^2+1} = \begin{cases} \geq 0 & \text{då } x \geq 0 \\ \leq 0 & \text{då } x \leq 0 \end{cases}$

så itererad integration kan inte tillämpas direkt. Vi måste skriva

$$\begin{aligned}
 I &= \iint_{\mathbb{R}^2} \frac{x \, dx \, dy}{\sqrt{x^2+y^2+1}} = \iint_{x \geq 0} \frac{x \, dx \, dy}{\sqrt{x^2+y^2+1}} + \iint_{x \leq 0} \frac{x \, dx \, dy}{\sqrt{x^2+y^2+1}} \\
 &= \iint_{x \geq 0} \frac{x \, dx \, dy}{\sqrt{x^2+y^2+1}} - \iint_{x \leq 0} \frac{(-x) \, dx \, dy}{\sqrt{x^2+y^2+1}} \\
 &= I_1 - I_2.
 \end{aligned}$$

Integralen blir konvergent om och endast om både I_1 och I_2 är konvergenta. Men

$$I_1 = \left[\begin{array}{l} \text{polära,} \\ 0 \leq r < \infty, \quad -\frac{\pi}{2} \leq \varphi \leq \frac{\pi}{2} \end{array} \right] = \int_0^\infty \left(\int_{-\frac{\pi}{2}}^{\frac{\pi}{2}} \frac{r^2 \cos \varphi}{\sqrt{r^2+1}} \, d\varphi \right) dr.$$

alternativ:
 $I_1 = \int_{-\infty}^\infty \left(\int_0^\infty \frac{x \, dx}{\sqrt{\dots}} \right) dy$
 divergent

$$= \int_0^\infty \left(\frac{r^2}{\sqrt{r^2+1}} \left[+\sin \varphi \right]_{\varphi=-\frac{\pi}{2}}^{\varphi=\frac{\pi}{2}} \right) dr = \int_0^\infty \frac{2r^2}{\sqrt{r^2+1}} \, dr \quad \text{är divergent då}$$

* $\int_0^\infty r^2 \, dr$ är divergent

* $\frac{2}{\sqrt{r^2+1}} \leq 2$ är en positiv begr. funktion } 2a jämf. satsen

$\Rightarrow I$ är också divergent.

b) Samma problem:

$$\frac{x}{(x^2+y^2)^2+1} = \begin{cases} \geq 0 & \text{då } x \geq 0 \\ \leq 0 & \text{då } x \leq 0 \end{cases} \Rightarrow$$

vi undersöker

$$\begin{aligned} I &= \iint_{\mathbb{R}^2} \frac{x}{(x^2+y^2)^2+1} dx dy = \iint_{x \geq 0} \frac{x dx dy}{(x^2+y^2)^2+1} + \iint_{x \leq 0} \frac{x dx dy}{(x^2+y^2)^2+1} \\ &= \iint_{x \geq 0} \frac{x dx dy}{(x^2+y^2)^2+1} - \iint_{x \leq 0} \frac{(-x) dx dy}{(x^2+y^2)^2+1} \end{aligned}$$

$$= I_1 + I_2.$$

$$I_1 = \left[\begin{array}{l} \text{polära} \\ 0 \leq r < \infty, -\frac{\pi}{2} \leq \varphi \leq \frac{\pi}{2} \end{array} \right] = \int_0^\infty \left(\int_{-\frac{\pi}{2}}^{\frac{\pi}{2}} \frac{r^2 \cos \varphi d\varphi}{r^4+1} \right) dr =$$

$$= 2 \int_0^\infty \frac{r^2 dr}{r^4+1} \text{ är konvergent då}$$

$$\int_0^\infty \frac{r^2}{r^4+1} dr = \int_0^1 \frac{r^2}{r^4+1} dr + \int_1^\infty \frac{r^2}{r^4+1} dr =$$

en vanlig
integral,
har ett ändligt
värde

$$\leq \int_1^\infty \frac{r^2}{r^4} dr = \int_1^\infty \frac{dr}{r^2} - \text{konvergent}$$

$$I_2 = \int_0^\infty \left(\int_{\frac{\pi}{2}}^{\frac{3\pi}{2}} \frac{-r^2 \cos \varphi}{r^4+1} d\varphi \right) dr = -2 \int_0^\infty \frac{r^2 dr}{r^4+1}$$

är också konvergent \Rightarrow

I är konvergent med värdet

$$I = I_1 + I_2 = 2 \int_0^\infty \frac{r^2 dr}{r^4+1} - 2 \int_0^\infty \frac{r^2 dr}{r^4+1} = \boxed{0}$$

Extra

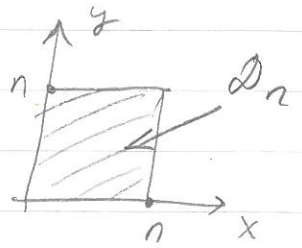
6.44

$$a) \iint_{D_n} e^{-x-y} dx dy =$$

$$= \int_0^n \left(\int_0^n e^{-x-y} dx \right) dy =$$

$$= \int_0^n e^{-x} dx \cdot \int_0^n e^{-y} dy = \left(\left[-e^{-x} \right]_{x=0}^{x=n} \right)^2 =$$

$$= (1 - e^{-n})^2 = \boxed{1 - 2e^{-n} + e^{-2n}}$$

$$b) \iint_{D_n} e^{-x-y} dx dy =$$

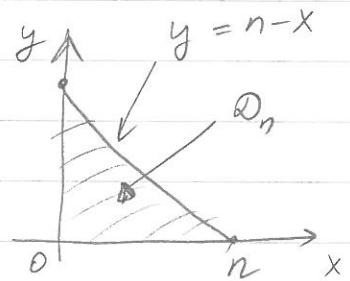
$$= \int_0^n \left(\int_0^{n-x} e^{-x} \cdot e^{-y} dy \right) dx =$$

$$= \int_0^n e^{-x} \left[-e^{-y} \right]_{y=0}^{y=n-x} dx =$$

$$= \int_0^n e^{-x} (-e^{-n+x} + 1) dx =$$

$$= \int_0^n (-e^{-n} + e^{-x}) dx = -ne^{-n} - \left[e^{-x} \right]_{x=0}^{x=n} =$$

$$= -ne^{-n} - e^{-n} + 1 = \boxed{1 - (n+1)e^{-n}}$$

$$0 \leq x \leq n$$

$$0 \leq y \leq n - x$$

c) När $n \rightarrow \infty$, $D_n \rightarrow D$, där D är första kvadranten, så

$$\iint_D e^{-x-y} dx dy = \lim_{n \rightarrow \infty} \iint_{D_n} e^{-x-y} dx dy \stackrel{a)}{=} \lim_{n \rightarrow \infty} (1 - e^{-n})^2 = \boxed{1}$$

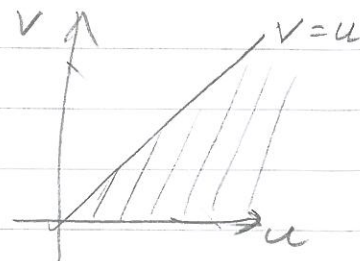
6.48

Vi gör ett variabelbyte

$$\begin{cases} x+y = u \\ y = v \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = u-v \\ y = v \end{cases} \quad \frac{d(x,y)}{d(u,v)} = \begin{vmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 1 \end{vmatrix} = 1$$

$$\mathcal{D} = \{x \geq 0, y \geq 0\} = \{u-v \geq 0, v \geq 0\} = \{u \geq v \geq 0\}$$

Integranden beror bara på $u \Rightarrow$
 det är bäst att integrera i
 v -led först:

$$\iint_{\mathcal{D}} \frac{dx dy}{1+(x+y)^4} = \int_0^{\infty} \left(\int_0^u \frac{dv}{1+u^4} \right) du = \begin{matrix} 0 \leq u < \infty \\ 0 \leq v \leq u \end{matrix}$$

$$= \int_0^{\infty} \frac{u}{1+u^4} du = \frac{1}{2} \left[\arctan u^2 \right]_{u=0}^{u \rightarrow \infty} =$$

$$= \boxed{\frac{\pi}{4}}$$

6.49

Eftersom $-x^2 - xy - y^2 = -\left(x + \frac{1}{2}y\right)^2 - \left(\frac{\sqrt{3}}{2}y\right)^2$,
 gör variabelbyte

$$\begin{cases} u = x + \frac{1}{2}y \\ v = \frac{\sqrt{3}}{2}y \end{cases}, \quad \frac{d(u,v)}{d(x,y)} = \begin{vmatrix} 1 & \frac{1}{2} \\ 0 & \frac{\sqrt{3}}{2} \end{vmatrix} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Integrationsområdet $(x,y) \in \mathbb{R}^2$ blir $(u,v) \in \mathbb{R}^2$.

$$\iint_{\mathbb{R}^2} e^{-x^2 - xy - y^2} dx dy = \iint_{\mathbb{R}^2} e^{-u^2 - v^2} \cdot \frac{2}{\sqrt{3}} du dv = \text{[polära koord.]}$$

$$= \frac{2}{\sqrt{3}} \int_0^{2\pi} \left(\int_0^{\infty} e^{-r^2} \cdot r dr \right) d\varphi = \frac{4\pi}{\sqrt{3}} \left[-\frac{e^{-r^2}}{2} \right]_{r=0}^{r \rightarrow \infty} =$$

$$= \frac{4\pi}{\sqrt{3}} \left(0 + \frac{1}{2} \right) = \boxed{\frac{2\pi}{\sqrt{3}}}$$